

Trenta anys del naixement del grup de Liverpool

Els Beatles, els últims clàssics

El 4 d'octubre de 1962 apareixia a Anglaterra un disc petit amb *Love me do* i *PS I Love You*. Era dels Beatles. Els últims clàssics del segle XX. La *beatlemania* no tardaria a arribar i encara hi som, trenta anys després.

Sha escrit tant sobre els quatre xicons de Liverpool que era un atreviment fer ací un treball, i sorprendre un seguidor mínimament espavilat. Ens hem atrevit, això sí, a *intentar* un recull de qüestions conegudes –o no tant–, aplegades i adornades amb opinions de gent que coneixem. I hem mirat d'esbrinar la influència dels Beatles en la música rock catalana. Però no deixa de ser això, un atreviment.

“Benvolgut Mr. Low:

Lamente haver tardat tant a escriure-li, però espere que no siga massa tard. A continuació li done alguns detalls sobre el conjunt.

Els components són quatre xicots: Paul McCartney (guitarra), John Lennon (guitarra), Stuart Sutcliffe (guitarra baixa) i George Harrison (també guitarra), i el nom del conjunt és...

Potser sembla una composició poc variada, però s'ha de tenir en compte que els xicots posseeixen una capacitat instrumental per damunt del que és normal i els efectes que aconsegueixen resulten sorprenents. Toquen bàsicament *off-beat*, però últimament tendeixen a acompanyar-lo d'un apagat *on-beat*; el so general recorda bastant al quartet de la música de jazz tradicional. Això probablement és degut a la influència de Mr. McCartney, que va dirigir una de les principals orquestres de jazz locals (Jim Mac's Jazz Band en els anys vint).

Això no obstant, la música preferida del conjunt és la moderna, i n'és bona prova que durant els últims tres anys John i Paul han compost més de 50 peces, tant lentes com ràpides. Algunes són purament instrumentals (per exemple *Looking Glass*, *Catswalk* i *Winston's Walk*) i altres han estat escrites tenint en compte el públic modern (entre elles *Thinking of Linking*, *The One After 909*, *Years Roll Along* i *Keep Looking That Way*).

Al conjunt li agrada també molt fer arranjaments de vells èxits (*Ain't She Sweet*, *You*

Were Mwant For Me, *Home*, *Moonglow*, *You Are My Sunshine*, etc.).

A continuació li done uns quants detalls sobre els xicots. John, que dirigeix el conjunt, estudia al College of Art i, a més de tocar molt bé la guitarra i el banjo, té gran experiència com a dibuixant. L'interessen, entre altres coses, la pintura, el teatre, la poesia i, naturalment, la cançó. Té 19 anys i és un dels membres fundadors del conjunt.

Paul té 18 anys i estudia Literatura Anglesa a la Universitat de Liverpool. Com els altres xicots, coneix més d'un instrument; toca especialment el piano i la bateria, a més, naturalment...”

Una curta diversió sobre els dubtosos orígens dels Beatles. *Mersey Beat*. 6 de juliol de 1961.

“Això era una vegada tres xicons anomenats John, George i Paul, batejats de nom. Van decidir ajuntar-se perquè eren dels que s'ajunten. I una vegada estigueren junts es van preguntar: ¿I tot això per a què? ¿Per a què? Així és que, de sobte, van criar guitarres i van formar un soroll. La cosa era graciosa, perquè no interessava a ningú, i menys encara als nostres homenets. Així és que quan van descobrir un quart homenet encara més homenet anomenat Stuart Sutcliffe, que anava fent voltes per allí, li van dir: “Fillet, compra't una guitarra baixa i veuràs que bé”. I Stuart se la va comprar, però no va estar tan bé perquè no sabia tocar-la. Així és que es van asseure còmodament sobre ell fins que va aprendre a tocar-la. Però seguien sense *beat*, i aleshores un venerable ancià va dir: “Fills meus, no teniu bateria”. “No tenim bateria”, repetiren ells. I aleshores va haver una sèrie de bateries que tal i com venien se n'anaven i tornaven a venir.

De sobte, a Escòcia, de gira amb Johnny Gentle, el conjunt (anomenat els Beatles) va descobrir que no tenia un so molt bonic, perquè no tenia amplificadors. En van comprar uns quants. Molta gent pregunta. “¿Què són

Beatles?” Ah, ¡Beatles!... Ara us ho direm. Va ser una visió: va aparèixer un home sobre un pastís flamejant i va dir: “A partir d'ara us direu Beatles, amb a” “Gràcies, senyor X”... I després un home amb la barba afaitada va dir: “¿Voleu anar a Alemanya (Hamburg) i tocar rock del bo per a borratxos i guanyar diners?...”

Aquest va ser el text que John Lennon escrigué per al primer número de la nova revista-periòdic *Mersey Beat*, que donava carta de reconeixement així a l'embranchada del *boom* de grups que van nàixer al voltant de Liverpool.

ELS BEATLES I EL ROCK CATALÀ

Hi ha un cert paral·lelisme entre la *beatlemania* i el *boom* del rock català. És clar que la comparació sempre serà forçada i a tota hora gratuïta. Però és cert que hi ha coses en comú. Fent algunes acrobàcies –s'ha de dir clarament abans que ens ho advertisca cap entès– intentarem aplegar punts de contacte. I és que tampoc és difícil de reconèixer i d'entendre en quins paràmetres ens movem.

Per exemple, els Beatles són de Liverpool i s'hi fan. I, encara que tinguera molts habitants i fóra una ciutat important, això era la perifèria. Perifèria, allò que es mou al voltant de la ciutat, del centre. Si fa no fa com el Tarragonès, l'Empordà, Osona... i, amb ells, remors de músiques suades dels Pets, Sangtraït, Sau...

Els Beatles provenen de la capa social mitjana-baixa i no tenien estudis musicals. Es fan a ells mateixos. Els Ja t'ho diré, Sopa de Cabra o Quatre Mil Som Prou no són precisament fills de papà ni anaven a piano al conservatori –i estan perdonats si continuen sense anar-hi, que l'escola, bé ho saben, és al carrer, o també hi és–.

I alguna cosa més: els Beatles, amb la seua constància i unes ganes entusiastes

Discografia catalana sobre els Beatles

—Els Quatre Gats. "L'home solter" (Please please Me). 1964. EP Edigsa CM-57.

—Els Dracs. "No contesta ningú" (No reply) 1965. EP Concèntric 6013XC.

—Germanes Ros. "M'ho havia de témer" (I should have known better). 1965. EP Edigsa CM80.

—Nuri. "És una dona" (She's a woman) 1965. EP Concèntric 6020XC.

—Picapedrers. "Ajuda'm" (Help) i "Un bitllet ha comprat" (Ticket to ride). 1965. EP Edigsa CM110.

—Els Drums. "El submarí groc" (Yellow Submarine). 1966. EP Concèntric 6037XC.

—The Bonds. "Ahir" (Yesterday). 1966. EP Concèntric 6025XC.

—Els èxits dels anys 60 (LP col·lectiu). Inclou "És una noia" (She's a woman) de Nuri. 1970. Concèntric 5715 UL.

—Focs. "Tanco els ulls" (All my loving). 1972. Single Edigsa SE10.

—Lucky Guri i Peter Roar. *We are digging the Beatles*. (LP instrumental). Inclou "Let it Be", "Strawberry Fields Forever", "The fool on the hill", "Ticket to ride", "The long and winding road", "When I'm sixty four", "Here, There and everywhere", "A hard days night", "Norwegian Wood", "All my looving" i "And I love her". 1972. Diabolo 27008.

—Ara va de bo. *Cavallet de cartró*. LP que inclou "Apa, anem-hi tots" (All together Now). 1972. TIC Productora 27004LP.

—Ara va de bo. *Ara va de rock*. LP que inclou "No puc fer res més sinó plorar" (I'll cry instead). 1977. Apolo Records 709LP.

—Els Dracs. *La casa del sol naixent*. LP de recopilació, amb "No contesta ningú" (No re-

play). 1981. Edigsa 01L0170.

—Carraixet. *Estimem per estimar*. LP que inclou "La carxofa" (Ob-la-di, ob-la-da). 1982. Val-disc 17 447.

—Factoria Musical. "Got to get to into my life" (cantada en anglès).

1982. Single Cúspide S108.

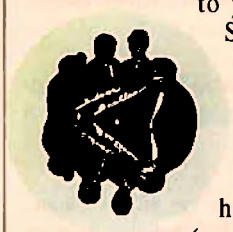
—Factoria Musical. LP de mateix títol, amb "Ticket to ride",

"Got to get to into my life" i "When I'm sixty four" (canten en anglès). 1982. Cúspide D-6006.

—Club de Mares Esportives. "Hey tu" (Hey Jude), "Conèixer-te millor" (I should have known better)... 1984. Cassette Microèxits II.

—Einstein. "El bus de les 9" (From me to you) 1986. Maxi-Single Camacuc M001.

—La Salseta *canta Beatles*. "I should have know better" i "I want to hold your hand" (canten en anglès).

1988. Single Salseta Discos S-31005.

—La Salseta. *La Salseta canta Beatles*. LP que conté les anteriors, més "Twist and Shout" i "Get Back".

1988. Salseta Discos LD11006.

—Núria Feliu. *Núria Feliu, 25 anys*. Doble LP, amb "Alguna cosa no va a l'hora" (Something). 1990. PDI F402200.

—Ramon Roma. *Cantem-hi 2*. Casset que inclou "Quan en tingui seixanta" (When I'm sixty Four). 1991. Raima.

Fermí Puig
Extret del seu treball de recopilació *Discografia de la música i cançó catalanes 1959-1992*.

—¿per què recordem els noms de Sau o Sopa?—, es fan un públic fidelíssim, indistintament masculí i femení, que els animarà a lligar-se el ventall de grups socials més ampli que es recorda en la història: *teen-agers* o *bollicaos*, adolescents o desvirgats d'anys, pares o mares, nens madurs o joves avis, sans i feliços o malalts amb esperances —i recordem que molts discapacitats van voler-los tocar per veure si els curaven!—; de races: negres, blancs, grocs, pàl·lids i de coloretis; i d'ideologies: esquerra, dreta, centrats, de dalt —o rics— i de baix —també pobres. Tot plegat, un enorme club de fans que és l'enveja del barri.

Perquè els Beatles són de casa. I sempre ho són. I en poc més de tres anys de rodatge van precipitar un entusiasme col·lectiu sense precedents, després d'uns efímers intents anteriors —Tommy Steele, Cliff Richard i els Shadows...— de fer surar un estil o so britànic, als quals van eclipsar.

Temps era temps —i no fa tant— van donar-se a conèixer, especialment pel Principat, tota una *quinta* de grups que presagiaven, com trenta anys abans a Anglaterra, un esclat de música, com a mínim, trempadora. Molts d'aquells grups ara només són records, comentaris i crítiques apressades, demolidores —moltes, fetes pels mateixos que es fan un fart de lloances o, com a mínim, fan veure que tenen futur—, i discos, normalment un —o dos, màxim—, poc afortunats. Alguns, propostes interessants que no van encertar el moment del part, continuen —La Madam, B-30, Detectores, els ex-Doble Buble DB...— o en breu reprendran la tasca —N'Gai N'Gai, Pantaix ¿tornen?...—, i recolliran, segur, bona part del que van ajudar a sembrar.

Deixeu caure en altres paratges algun disc dels Ja t'ho diré, Els Pets, Bustamante, Sopa de Cabra, La Madam, Intocablues Band, Sau... i a veure com sona.

Podeu pensar que això és un altre atreviment. És clar, igual que parlar ara dels Beatles. És evident que no és or tot el que rellueix i que moltes, moltíssimes caixes de música funcionen amb les bateries descarregades —què bonic és ara recordar l'anècdota, repetida moltes vegades, dels Beatles, encara els Quarrymen, demanant per boca de John si algú del públic sabia i s'atrevia a tocar amb ells les percussions, a base de caixes de cartó i plats oxidats, perquè no tenien bateria en molts dels primers recitals; John justament es desfeia d'ells sovint a base de repartir llenya—. Però si garbellem, com

Bibliografia aproximada

Hi ha un fum de llibres publicats a l'estat espanyol sobre els Beatles, no tots amb el mínim rigor necessari. Però tots intenten oferir coses que altres obliden o a les quals obvien, o els enfoca amb un interès més determinat –el cas dels llibres amb les lletres originals i traduïdes o els bàsicament per a fans, amb profusió de fotos del grup i material gràfic d'elements *beatlemaníacs*.

No hi són tots, però poden servir d'orientació. Molts són edicions de fa temps i es troben exhaurits. Però és molt probable que amb aquest 30 aniversari es reediten, fins i tot actualitzats.

Beatles (Tomorrow Never Knows), de Geoffrey Giuliano. Editorial La Màscara, 1991. És l'últim que ha aparegut al mercat, en paper de luxe i edició acurada, plena d'apunts per al col·leccionista més espavilat, amb fotos i muntatges que agradaran i sorprendran, tota la discografia pirata... És un manual –amb índex temàtic i nominal– fet per a fans i per a qui vulga anar als detalls. Preciós.

Los Beatles, d'Hunter Davies. Biblioteca Universal Caralt, 1968. Aquest és el llibre oficial dels Beatles, amb la col·laboració explícita dels quatre membres, tot i que incomplet perquè va ser escrit el 1968, abans de la separació. És un dels més lleugers arreu del món i conté tots els passos del grup, tot i que sembla escrit apresuradament, quasi fet a trossos. I evita moltes qüestions, com l'homosexualitat de Brian

Epstein, comprensible en aquella època.

¡Gritad! (Shout!) Beatles, la verdadera historia del legendario grupo, de Philip Norman. Ultramar Editores, 1981. No deixa de ser el llibre d'Hunter Davies, però més exhaustiu, molt més detallat. Almenys la part fins el 1968 té la mateixa construcció que l'anterior –fins i tot frases fetes, anècdotes, etc., coincideixen en el mateix número de pàgina. Curiosament, tot i que menciona mil i una fonts, no esmenta per a res el llibre *oficial* d'Hunter Davies. No obstant és el més complet i imprescindible per endinsar-te en el món *Beatle*.

Beatles: ayer, hoy y siempre, de Joan Manuel Escrihuela. Music Distribution & H.Leonard, 1983. Àngel Casas, al pròleg, el considera un gran manual. És un llibre fet amb molta paciència, amb molts detalls i amb un estudi de les cançons. I inclou dibuixos de l'autor.

Los Beatles que amo, de Joaquín Luqui. Nuevas Ediciones, 1977. És un manual que vol tocar-ho tot, amb l'estil Luqui. Per als qui no tinguen manies.

Los Beatles i *Beatles 2*, d'Alain Dister i Antonio Cillero, respectivament. Ediciones Júcar, 1973 i 1976. Dos llibres de la coneguda col·lecció *Los Juglares*, amb lletres de cançons traduïdes.

The Beatles. Músicos del siglo XX, de Jordi Sierra i Fabra. Música de Nuestro Tiempo, 1986. Un petit manual, de fàcil ús.

J. P.

passa i ineludiblement passarà, ens trobarem davant una sèrie –si volem, curta– de propostes musicals, però certament agosarades. Algunes més interessants que altres, i fins i tot originals.

Sobre la influència dels Beatles en el rock català, n'hi ha prou amb escoltar una bona part de la discografia editada per trobar-nos melodies i ritmes d'allò més identificats –que bonics els jocs de veus i les cadències en *La Madam*, els últims treballs que recorden l'esperit Lennon en Remigi Palmero, o la marxa i els ritmes contagiosos en els *Pets*, els *I-6* o els *Sopa*–. Acompanyem un apartat on hem intentat censar tots aquells que han gravat cançons dels Beatles. Però són moltíssims més els que, sense haver-los gravat, els canten sovint en els directes, o en gaudeixen en els assajos: des de la rauxa del "Birthay" tocat pels 972 o el "Xoxo" –que no és altra cosa que "Get Back"– pels Quatre Mil Som Prou, i totes dues de McCartney, al completet programa que presenta la *Salseta del Poble Sec* –de la mà de Rafa Villanova–; des de les ja velles versions de l'adolescència musical d'uns joves Joan Amèric o Eduard Joanes –o d'un simpàtic rodamón com fou en Tomeu Penya–, al sentiment i l'elegància amb que Núria Feliu ens acosta el famós tema de Harrison "Something" ("Alguna cosa no va a l'hora"). I cal recordar el ja mític "With a Little Help From My Friends" de Lennon & McCartney –que cantava Ringo Starr– i que més d'una volta s'ho han fet els de Sau en anglès. Tampoc no podem oblidar els *Sopa de Cabra* ni els *Pets*, tot i que aquests són

Amb ells va arribar (una) la moda

Si fa uns mesos celebràvem els 25 anys de l'àlbum *Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band*, ara novament de la mà dels Beatles commemorem els seus 30 anys de vida musical discogràfica. Pocs grups poden mostrar un palmarès de celebracions tan copioses com el conjunt de Liverpool. En un final del segle marcat pel gust del *revival* cíclic i permanent, i on el passat –la moda, el cinema, la música, etc.– constitueixen una bona referència amb vista a operacions comercials, el nom dels Beatles i la dècada que els va veure emergir són sens dubte tota una garantia –quasi– d'èxit. Quantes voltes el tema “Yesterday” haurà servit per a subratllar emotivament programes nostàlgics i sentimentals, siga per a recordar la mort de Marilyn Monroe, el Maig del 68, l'assassinat de Robert Kennedy o la “gosseta Marilyn” de la senyora Herta Frankel, que va ensucrar la nostra més tendra infantesa... O l’“Imagine” de John Lennon cada vegada que es parla de filosofies i actituds pacifistes siga a Cancun, Hong-Kong o Nàpols. Segurament aquestes són dues de les cançons més emblemàtiques de la factoria Beatles. Però també ens podrien servir temes com “The Long and winding road”, “Let it be”, “All you need is love” o “Yellow submarine”.

Els Beatles han estat també uns grans comunicadors de moda, sens dubte els més significatius de la dècada dels seixanta. Des dels primitius Beatles amb el seu uniforme jaqueta, corbata i pantaló, als més sofisticats d'anys posteriors. Des del principi un cabell que es deixa créixer i sobretot un serrell que marcarà època. Aquest

look serà copiat per grups de tot el món, i sobretot per milers de joves. Dels Beatles amb imatge d'oficinista passarem a uns Beatles més *disseny* que abandonen la corbata per un jaqueta de coll rodó que recorda les que utilitzen en la Xina de Mao. I sense eixir de la moda recordem els diferents models d'ulleres utilitzades per John Lennon.

El següent *salt* estètic dels Beatles es produeix amb la presentació mundial del tema “All you need is love” en el programa *Our World* on el grup apareix –encara que no tots els seus membres– amb peces de marcat accent *hippy*. L'ocasió s'ho merixia i així, mentre Paul McCartney ha optat per una americana blanca, George Harrison, Ringo Starr i John Lennon semblen “turistes” del San Francisco més psiquedèlic. I un altre detall, alguns dels seus membres comencen a deixar-se bigot... Per a “Magical Mystery Tour” la transformació serà completa, i a més de lluir un vestuari molt exhuberant, els xics ja mostren les seues inclinacions pel *curry* i la pàtria de la deessa Siba. Per descomptat que els Beatles, a més d'impulsar els vols cap a la meditació transcendental, donarien un impuls a la importació de teixits i teles dels països del Tercer Món. En *Sergeant Pepper* apareixen embotits amb unes casaques de colors brillants mentre es dispara la febre per la roba i l'*atrezzo* decimonònic.

Ara, si voleu, celebrem aquests trenta anys amb les seues cançons que, per descomptat, han resistit millor que algunes de les seues indumentàries. I és que la moda quasi sempre acaba fent olor a naftalina...

Carles Gàmez

més reservats i s'ho fan als assajos o en sessions íntimes, en un èxtasi quasi místic segons sembla. “Get Back”, “Lucy in The Sky with Diamonds”, “A Hard Day's Night”, “Can't Buy me Love”... són algunes de les preferides pels amics de Constantí. Per cert, les dues últimes les va adaptar Lluís Gavaldà fa molt de temps per a una orquestra de ball: “Oh, quina llarga nit” i “No em pots comprar”. Quant als Sopa, hi ha tants temes que s'estimen...

Els mateixos ho diuen a les opinions que acompanyen aquest dossier. Però és que ací, i a tot arreu, ningú pot negar haver-se sentit influït; van deixar un brou bufat on suquen pràcticament tots els grups posteriors.

ELS BEATLES I ELS ALTRES

Si parlem de versions, ens caldrien moltes revistes només per a enumerar qui els ha cantat i gravat. Per fer-ho ràpidament, des de veus solistes de la talla de Brian Ferry, Elton John, Leo Sayer, Rod Stewart, Peter Gabriel, Tina Turner o Michael Jackson, fins a grups com els Bee Gees, els Who, Status Quo, U2 o els Rolling Stones –qui diria ara que el seu primer èxit i el seu llançament va ser gràcies a una cançó prestada pels Beatles, *I Wanna be your man* –, o els finals de molts concerts del *boss* Springsteen amb un *Twist and shout* a la manera dels Beatles, a banda orquestres simfòniques, corals, *big bands*... I dels cantants i grups que tenim més a prop, la major part amb les seues pròpies adaptacions traduïdes –i amb desigual fortuna–, destaquem i recordem Miguel Ríos, Los Brincos, Mari Trini, Massiel, Paloma San Basilio, Mo-

cedades, Marisol, Los Mustang, Junior o les més recents i simpàtiques versions de l'Orquesta Mondragón i Los Manolos.

LES ALTRES CANÇONS 'BEATLE'

Però els Beatles no són només les famosíssimes i multimilionàries cançons que ja ha escoltat tot el món. Potser hi ha molta de la millor essència Beatle a les cares B dels seus discos, unes cançons menys difoses i fins i tot desconegudes per molts dels que se'n diuen seguidors. Tot siga per despertar gent jove que s'incorpora ara i que no els va veure, heus ací uns quants suggeriments —i els entesos ja saben que tot va per gustos—: del segon LP *With the Beatles*, poseu-vos unes quantes vegades el "Please Mr Post-

La cara B dels Beatles. ¿Qui ens matà John?

Des que el quartet de Liverpool va decidir separar-se el 1970, el fet —més que rellevant— que la majoria de les seves cançons fossin escrites sota l'influx de les drogues ha servit com a punt de partença per a molts estudiosos del fenomen Beatles; més enllà dels simples *des-pentinaments* als compasos musicals que s'atresoren als solcs dels seus discos. *Help*, *Ruber Soul* o *Sgt. Pepper's*, per citar només tres dels seus millors discos, van ser registrats per un John, un Paul, un George i un Ringo submergits de ple en el món dels al·lucinògens. I no obstant, ningú, ni tan sols el seu detractor més ferm, gosaria menyspreuar-los per-

ko va cometre moltes bogeries: van arribar fins i tot a tenir que prendre estimulants per poder aixecar-se del llit cada matí. No podien passar sense una bona dosi. Tant que informes facultatius quasi els van amenaçar que mentre no rebutgessin les drogues, no podrien arribar mai a ser pares. Yoko havia tingut alguns avortaments, abans que pogués quedar embarçada de John. Després d'una gestació rigorosament controlada pels metges, va néixer, en octubre de 1975, Sean Ono-Lennon.

Encara que John i Yoko van aconseguir abandonar els mals hàbits, la poesia de l'ex-beatle va acusar certa obsessió per la mort. No cal sinó repassar les lletres del seu darrer àlbum *Double Fantasy*; títols com "I'm Losing You", "Kiss Kiss Kiss" i "Woman" intueixen potser el fatal desenllaç. I si ens limitem al text de "Nobody Loves You (when you're down and out)" de l'elapé *Walls and Bridges* (1974), aquest ens revela que amb el pas del temps, el seu lirisme pessimista es va convertir en una trista profecia; diu així: "No t'estima ningú quan estàs decaïgut... només t'estimen quan estàs sota sis peus de terra..." En 1980, després de quasi cinc anys transcorreguts des del seu àlbum *Rock And Roll*, sobtadament, John, amb l'ajuda de la seva inseparable Yoko, tornava al panorama musical amb un nou disc. ¿Què va provocar la tornada de Lennon al món de la música? ¿Va ser *Double Fantasy* una premonició de mort en forma de vinil? En 1984, s'arribaren a publicar documents del FBI que s'havien mantingut en secret, i en els quals s'apreciava com la família Lennon havia estat vigilada les vint-i-quatre hores del dia, fins i tot els seus telèfons van ser intervinguts clandestinament. Revisitant de nou aquell fatídic 8 de desembre de 1980, caldria preguntar-se ¿algú va témer que aquest nou àlbum dels Lennon, amb *Just Like (Starting over)* com a tema estrellat, significués una altra campanya pro-pau? Altra incògnita com la de la mort de Marilyn Monroe. De tota manera, el fet és que un personatge extravagant acabà amb un dels majors pacifistes del planeta terra, mentre un núvol de pólvora es dissipava entre els gratacels de Nova York.

Joan Manuel Escrihuela
Crític i historiador de rock, autor del llibre *Beatles, ayer, hoy y siempre*

man", "Devil in her heart" o "Till there was you" encara que no siguin compostes per ells; de *Help* busqueu "The night before", "You're going to lose that girl" o "I've just seen a face"; de *Revolver* no us perdeu "I'm only Sleeping", "Here there and everywhere", "And your bird can sing" o "For no one"; del *Sergeant Pepper's* què podríem dir, que no us falte a casa —igual que l'*Abbey Road*, són un tot—; del doble *Àlbum Blanc*, un gran desconegut, per citar-ne algunes, pareu atenció a "I'm so tired", "Rocky Raccoon", "Sexy Sadie", "Cry baby cry"... Ens deixem molts temes i molts àlbums. Descobriu-los pel vostre compte.

Jesús Prats

què simplement són tres autèntiques obres mestres de la història del pop-rock.

Avui dia Paul McCartney no dubta ni un instant a declarar a la premsa que és vegetarià i que no beu alcohol. De qual-sevol manera, tals mancances del paladar més refinat —on hi hagi un bon filet— les compensa fumant marihuana com un cosac; herbeta regada per ell mateix a la plantació de la seva propietat, allà a les terres altes d'Escòcia.

D'altra banda, George i Ringo es van decantar per la beguda; i en concret, aquest últim, va estar a punt d'anar-se'n a l'altre barri per abusar dels licors d'alta graduació.

Però el qui més excessos va fer en la seua vida amb les drogues va ser John Lennon. Al costat de la seva dona Yo-